

חרות על הלחת. מאי חרות על הלחת? כף פְּרִשׁוּהָ, חרות ממלאך המות, חרות משעבוד מלכיות, חרות מהכל. כף הוא. ומה זה חרות? חותם של העולם הבא, שבו יש חרות בכל מיני חרות. ואלמלא לא נשברו, כל מה שצא לעולם אחר כף - לא בא, והיו ישראל בדיוקנאות של מלאכים עליונים שלמעלה. ועל כף מכריז הפתוב ואומר והלחת מעשה אלהים וגו'. אל תאמר שלאחר שהעולם נתקן ונזכר שם מלא היו, אלא בשעה שנתקן בשם אלהים, טרם שנכנסה שבת. המה, מה זה המה? הפוף מה"ה היו, משני צדדים היו - אחד במעשה, ואחד מחרות של מעלה. רשום למעלה לשמר את הכל. ועל זה המ"ה. והמכתב מכתב אלהים הוא - אש שחורה על גבי אש לבנה. מכתב אלהים הוא, הינו שפתוב ועבד הלוי הוא. חרות, כמו שנאמר, שהרי יוכל נקרא חרות, ועושה חרות לכל העולמות.

לְבָן, חברים, מכאן והלאה תדעו שהרי הצד הרע לא שולט עליכם, ואני ייבא סבא עומד לפניכם לעורר דברים אלו. קמו הם, כמי שהתעורר משנתו, והשתטחו לפניו, ולא היו יכולים לדבר. אחר כשעה הם בכו.

פְּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו'. שימני כחותם, בשעה שנדבקה כנסת ישראל בכעלה, היא אמרה שימני כחותם על לבך. דרך החותם, פיון שנדבק באותו מקום שנדבק, משאיר בו את כל דיוקנו. אף על גב שאותו חותם הולך כאן וכאן ולא עומד

חרות על הלחת, מאי חרות על הלחת. הכי אוקמוה, חירות ממלאך המות, חירות משעבוד מלכיות, (דף קי"ג ע"א) חירות מפלא, הכי הוא. ומאי חרות. גושפנקה דעלמא דאתי, דביה הוה חירות, בכל מיני חירות. ואלמלא לא אתברו, כל מה דאתא לעלמא לבתר, לא אתא, והווי ישראל דיוקנא דמלאכין עלאין דלעילא. ועל דא אכריז קרא ואמר, והלוחת מעשה אלהים וגו', לא תימא דלבתר דעלמא אשתכלל, ואדפר שם מלא הווי, אלא בשעתא דאשתכלל בשם אלהים, עד לא ייעול שבת.

המה, מאי המה. הפוף מה"ה הווי. מתרין סטרין הווי. חדא בעובדא, וחדא דחירות לעילא, רשים לעילא לנטרא לכלא. ועל דא המ"ה. והמכתב מכתב אלהים הוא, אשא אוקמא על גבי אשא חוורא. מכתב אלהים הוא, היינו דכתיב, (במדבר יח) ועבד הלוי הוא. חרות כמה דאתמר, דהא יוכל קרי חירות, ועביד חירות לכל עלמין.

עד כאן חברי'א. מכאן והלאה תנדעון, דהא סטרא בישא, לא שלטא עלייכו ואנא ייבא סבא, קאימנא קמייכו, לאתער א מלין אלין, קמו אינון, כמאן דאתער משינתיה, ואשתטחו קמיה, ולא הווי יכלין למלא. לבתר שעתא בכו.

פְּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, (שיר השירים ח) שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו', שימני כחותם, בשעתא דאתדבקא כנסת ישראל בכעלה, איהי אמרת שימני כחותם, ארחא דחותם, פיון דאתדבק בהווי אתר דאתדבק שביק ביה כל דיוקניה, אף על גב דהווי חותם אזיל הכא והכא, ולא קיימא תמן, והא אתעבר מניה, כל

כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו'. שימני כחותם, בשעה שנדבקה כנסת ישראל בכעלה, היא אמרה שימני כחותם על לבך. דרך החותם, פיון שנדבק באותו מקום שנדבק, משאיר בו את כל דיוקנו. אף על גב שאותו חותם הולך כאן וכאן ולא עומד

שם וְנֶעְבַר מִמֶּנּוּ, כֹּל דְיוֹקְנֵי
מִשְׁאִיר שָׁם, וְשֵׁם עֹמֵד. אִף כֹּף
אָמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן
שֶׁנִּדְבַקְתִּי בָּךְ, כֹּל דְיוֹקְנֵי יִהְיֶה
חֲקוּק בָּךְ, שְׂאֵף עַל גֹּב שְׂאֵלֶךָ
לְכָאן וּלְכָאן, תִּמְצָא אֶת דְיוֹקְנֵי
חֲקוּק בָּךְ וְתִזְכֹּר אוֹתִי.

וְכַחוֹתָם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב
(שיר ב) שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ
תַּחֲבֻקְנֵי, אִף כֹּף יִהְיֶה דְיוֹקְנֵי
חֲקוּק שָׁם, וּבְכֵן אֶהְיֶה דְבוּקָה בָּךְ
לְעוֹלָמִים וְאֵל אֲשַׁפַּח מִמֶּךָ. כִּי
עֲזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה, חֲזָקָה כַּמּוֹת
אֶהְבֶּה, בְּחֻזֶק חֻזֶק, כְּמוֹ אוֹתוֹ
מְקוֹם שְׁשׂוּרָה בּוֹ הַמּוֹת. אֶהְבֶּה -
אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא אֶהְבַּת עוֹלָם.
קָשָׁה כְּשֹׁל קְנָאָה - אִף כֹּף,
שְׁהָרִי אֵלּוּ הַשְּׁמוֹת הֵם מֵאוֹתוֹ צֵד.
רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ, מֵהֵם רְשָׁפִי
אֵשׁ הֶלְלוּ? אוֹתָם אֲבָנִים
וּמְרַגְלִיּוֹת טוֹבוֹת שְׁנוּלְדוֹ מֵאוֹתָהּ
אֵשׁ. שְׁלֵהֶבֶת יֵה, מֵאוֹתָהּ שְׁלֵהֶבֶת
שְׂיוּצָאֵת מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
וְנִאֲחֲזָה בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לֵהִיּוֹת
הַפֶּל יְחוּד אֶחָד. וְאֲנִי, הִרִי אֶהְבֶּה
וְרְשָׁפִי שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל הַלֵּב אֲחֲרִיךְ,
יֵהִי רִצּוֹן שֶׁהִדְיוֹקָן שְׁלֵנוּ יִהְיֶה
חֲקוּק בְּלִבְךָ כְּמוֹ שֶׁהִדְיוֹקָן שְׁלֶךָ
חֲקוּק בְּלִבְנוּ. נִשֵּׁק אוֹתָם וּבְרַךְ
אוֹתָם וְהֵלְכוּ.

בְּשֶׁהִגִּיעוּ אֵל רַבִּי שְׁמַעוֹן וְסַפְרוּ
לוֹ כֹּל מֵה שֶׁקָּרָה לָהֶם, שְׁמַח
וְתַמָּה וְאָמַר, אֲשֶׁרִיכֶם שְׁזִכִּיתֶם
לְכָל זֶה. וּמֵה הֵייתֶם עִם הָאֲרִיָּה
הָעֲלִיּוֹן גְּבוּר חֻזֶק, שֶׁפָּמָה גְבוּרִים
לֹא הָיוּ אֵלָיו כְּלוּם, וְלֹא יָדַעְתֶּם
לְהִנְדַּע לוֹ מִיָּד, תַּמְהָתִי אֵיךְ
נִצַּלְתֶּם מִעֲנָשׁוֹ, אֵלָּא שֶׁהִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַצִּילְכֶם. קָרָא
עֲלֵיהֶם, וְאַרְח צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְה
הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. בְּלִכְתָּךְ
לֹא יֵצֵר צַעֲדֶךָ וְאֵם תְּרוּץ לֹא
תִּכְשַׁל. (ישעיהו ט) וְעַמְּךָ פִלְס צְדִיקִים
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְּעִי

דְיוֹקְנֵיהָ שְׂבִיק תַּמָּן, וְתַמָּן קִיַּיְמָא. אוֹף הָכִי
אָמְרַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דִּאֲתִדְבַקְנָא בָּךְ, כֹּל
דְיוֹקְנֵי לִיִּהְיֵי חֲקִיק בָּךְ, דִּאֵף עַל גֹּב דִּיאִיזִיל
הָכָא אוֹ הָכָא, תִּשְׁפַּח דְיוֹקְנֵי חֲקִיק בָּךְ, וְתִדְפֹר
לִי.

וְכַחוֹתָם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמָה דְכַתִּיב, (שיר השירים ב)
שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבֻקְנֵי,
אוֹף הָכִי, תִּהְיֶה דְיוֹקְנֵי חֲקִיק תַּמָּן. וּבְכֵן אֶהְיֶה
בָּךְ מִתְדַבְּקָא לְעֲלָמִין, וְלֹא אֲתַנְשִׁי מִיָּנֶךָ. כִּי
עֲזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה, תִּקְיַפָּא כַּמּוֹת אֶהְבֶּה,
בְּתוֹקְפָא תִקְיַף, כִּהְהוּא אֲתֵר דְשְׂרִיא בֵיה
מוֹתָא. אֶהְבֶּה, הֵהוּא אֲתֵר דִּאֲקָרִי אֶהְבַּת
עוֹלָם.

קָשָׁה כְּשֹׁל קְנָאָה, אוֹף הָכִי, דִּהָא אֵלִין
שְׁמַהֲן, מֵהֵהוּא סְטָרָא אֵינּוּן. רְשָׁפִיָּה
רְשָׁפִי אֵשׁ, מָאן אֵינּוּן רְשָׁפִי אֵלִין. אֵינּוּן אֲבָנִין
וּמְרַגְלֵן טְבָאן, דִּאֲתִילִידוּ מֵהֵהוּא אֵשׁ.
שְׁלֵהֶבֶת יֵה. מֵהֵהוּא שְׁלֵהוּבָא, דְנִפְקָא מִעֲלָמָא
עֲלָאָה, וְאֲתִאֲחֲדָא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לְמַהְיֵי כִלָּא
חַד יְחוּדָא, וְאֲנִי, הָא אֶהְבֶּה וְרְשָׁפִין
דְשְׁלֵהוּבָא דְלִבָּא אֲבַתְרָךְ, יֵהָא רַעוּא, דְדִיוֹקְנָא
דִּילָן, תִּהְיֶה חֲקוּקָה בְּלִבְךָ, כְּמָה דְדִיוֹקְנָא דִּילָךְ
חֲקוּק בְּלִבְךָ. נִשֵּׁק לוֹן, וּבְרִיךְ לוֹן וְאִזְלוּ.

כִּד מָטוּ לְגַבֵּי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְסַחוּ לֵיה כֹּל מֵה
דִּאִירַע לוֹן, חֲדִי וְתוּוּהָ, אָמַר, זַפְּאִין אֲתוּן
דְזִכִּיתוּן לְכָל הָאִי, וּמֵה הָוִיתוּן בְּהַדִּי אֲרִיא
עֲלָאָה, גִּיבַר תִּקְיַף, דְלֹא הָוּ כְּמָה גִּיבַרִין
לְגַבֵּיהַ כְּלוּם, וְלֹא יָדַעְתוּן לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא לֵיה
מִיָּד. תְּוּוּהֵנָּא, אֵיךְ אֲשַׁתְּוּבְתוּן מִעוֹנֵשָׁא
דִּילֵיהָ, אֵלָּא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּעָא לְשַׁזְבָּא
לְכוּן, קָרָא עֲלֵיהֵו, (משלי ד) וְאַרְח צְדִיקִים כְּאוֹר
נִגְה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם. (משלי ד) בְּלִכְתָּךְ
לֹא יֵצֵר צַעֲדֶךָ וְאֵם תְּרוּץ לֹא תִכְשַׁל. (ישעיהו ט)